

homilija

1. HOMILIJA VELIKOG KANCELARA FRANJE KARDINALA KUHARIĆA

(26. 1. 1988)

"I ja ću moliti Oca, i on će vam dati drugoga Branitelja da bude s vama zauvijek!" Iv 14, 16

Draga braćo svećenici!

Braćo i sestre!

"Svi oni bijahu jednodušno postojani u molitvi sa ženama, i *Marijom*, majkom Isusovom, i braćom njegovom!" (Dj 1,14). Djela apostolska nas izvješćuju da ona prva zajednica Isusovih učenika moli zajedno, jednodušno, ali ističe: s *Marijom*, majkom Isusovom.

Tako je očekivala da se ispuni Isusovo obećanje: "Vi ćete naskoro nakon ovih dana biti kršteni Duhom Svetim... Primit ćete snagu Duha Svetoga, koji će sići na vas, i bit ćete mi svjedoci... sve do kraja zemlje" (Dj 1,5; 8).

U ovom Teološko-pastoralnom tjednu središnja je tema razmišljanja Duh Sveti – Gospodin i Životvorac, u smislu enciklike Svetog Oca Ivana Pavla II. *Dominum et Vivificantem*. Istaknimo i okolnost da se ovaj susret svećenika s cijeloga jezičnog hrvatskog područja odvija u "Marijinoj godini", u znaku *Matris Redemptoris!*

Budimo i mi kroz ove dane, a posebno u ovoj misi, jednodušno postojani u molitvi s *Marijom* da budemo danas, sada, svom dušom otvoreni Duhu Svetom kako bi nas on poučavao o svemu i dozvao nam u pamet sve što nam Isus reče u svom evanđelju (usp. Iv 14,26).

A danas smo čuli Isusovu riječ: "Ako me tko ljubi, čuvat će moju riječ, pa će i Otac moj ljubiti njega, i k njemu ćemo doći i kod njega se nastaniti" (Iv 14,23).

Bog se svojom ljubavlju upućuje čovjeku. Bog je najuzvišeniji i jedini smisao čovjekova postojanja. Čovjek ne može imati drugog smisla ni u vremenu ni u vječnosti. Bog želi usrećiti čovjeka tako da mu se sam dariva. Bog je DAR čovjeku. Bog je Trojstvo. Otac se dariva po Sinu u Duhu Svetom, a čovjek ima pristup k Ocu po Sinu u Duhu Svetom. Stvaranje je dar. Utjelovljenje Riječi u krilu Djevice Marije jest dar. To darivanje se dovršava silaskom Duha Svetoga da bude u nama i u nama ostane zauvijek (usp. Iv 14,16).

Tako se Božje darivanje u nama ostvaruje Duhom Svetim da budemo u

Duhu po Sinu uzdignuti k Ocu. Čovjek je uronjen u to tajanstveno kruženje Ljubavi u Duhu Ljubavi.

To se zbiva u prostoru čovjekova duha, u duhovnoj srži bića iz koje izvire čovjekova osobnost, svijest, sloboda, savjest, sav čovjekov misterij. Duh Sveti – vječna Ljubav u Trojstvu – ulazi u čovjekove dubine da bi čovjek bio uzdignut u Božje visine kličući: "Abba! Oče!" (Gal 4,6). Bog se dariva u svojoj nedokučivoj slobodi da bude slobodno prihvaćen. To je smisao čovjekove slobode. Dar se dariva slobodno i prima slobodno. Bog se dariva čovjeku u ljubavi i može biti prihvaćen sa strane čovjeka u vjeri i ljubavi.

"Ako me tko ljubi, čuvat će moju riječ..., i k njemu ćemo doći..." (Iv 14,23).

Ako se to darivanje zaista događa u čovjeku da čovjek prihvaća Boga kao dar i sebe dariva Bogu da mu posve pripada cijelim svojim bićem i egzistencijom, svojim intelektom, svojom slobodom, svojom savješću, u čovjeku se ostvaruje Božji život. To je život u kojem govori Isus: "Ja dođoh da život imaju, u izobilju da ga imaju!" (Iv 10,10). Taj se život događa krštenjem Duhom Svetim.

Unutranji se život čovjekov očituje prema vani; postaje, možemo reći, vidljiv po učincima milosti. Isus kaže: "Bit ćete mi svjedoci..." Svjedok ne može biti sakriven; mora biti prepoznatljiv. Samo čovjek Bogu darovan i Bogom ispunjen može biti svjedok. Za to ga osposobljuje Duh Sveti u njemu.

"Primit ćete snagu Duha Svetoga", govori Isus. U toj snazi, kršteni Duhom Svetim, bit ćete novi ljudi, sinovi svjetla; bit ćete prepoznatljiviji da je Božje kraljevstvo u vama; Duh Sveti će vas uvoditi u svu istinu, pa nećete propovijedati svoju mudrost, nego Božju riječ; Duh Sveti će biti u vama svetost, ljubav i hrabrost za dobro; on će biti u vama jakost da nećete uzmicati pred progonom; oslobodit će vas od straha pred Božjim protivnikom i uključiti vas u sudbinu vašeg Gospodina koji je svjedočio za istinu (usp. Iv 18,37) i objavio mjeru ljubavi križem a pobjedu uskrsnućem.

Sve to izvodi Duh Sveti u kršteniku i potvrđeniku, u svjedoku, u apostolu ako je zaista naišao u srcu čovjeka na odaziv i slobodan prostor za svoje božansko djelovanje.

Na Duhove su apostoli, zapaljeni Božjom vatrom Duha, prihvatili Boga slobodno i neopozivo i predali se Bogu slobodno i neopozivo. Ta je promjena u njima bila očita kao što je očita u svim obraćenicima. To je očito u životu svetaca, svjedočanstvu mučenika, u mislima, riječima i djelima svih pravednika. Što nije moguće čovjeku, moguće je Bogu.

Svećenik Alfred Delp napisao je u gestapovskom zatvoru od 11. siječnja 1945. do svoga smaknuća 2. veljače 1945. meditaciju o himnu "Veni Sancte Spiritus". Svezanim rukama, ali u sebi slobodan čovjek slobodom Duha Svetoga, pisao je:

"Hoću vas ohrabriti: stara riječ Gospodnja bit će ispunjena strujama Duha Svetoga. Iznutra će nam doći snaga, duhovna sigurnost i nadmoć. Kako sam često to iskusio u hajci i progonu ovog mjeseca pod teretom nasilja: najednom svježina i snaga dolaze iznutra kao jutarnje sunce i ispunjavaju obzorje duše mirom nakon oluje i svladanog teškog napora... Duh Sveti je Ljubav u Bogu. S

tom se ljubavju čovjek mora uskladiti i s Njim (Duhom Svetim) je ostvarivati. Tako postoji u svijetu prava ljubav i sposobnost za pravi život. Ta unutarnja Božja blizina mora nas osvojiti, potaknuti i uzdići iznad naše uske mjere da postanemo sposobni ispravno se potvrditi za susret. Bog mora u nama i po nama potvrditi samog sebe, tada zapravo živimo; tada će sveta Vatra ostati ili ponovno postati srce zemlje... Duh Životvorac pomoći će nam da iz ruševina ne izidemo ljudi ruševine, nego ljudi nove smionosti na novi način. Zemlja će biti izorana i novo sjeme posijano. Ljubimo Božju slobodu! Činimo istinu Duha i predajmo se njegovoj životvornosti" (Yves Congar, *Der Heilige Geist*, Freiburg, Herder, 1982, str. 261; 263).

Otac i Sin ljube čovjeka Duhom Svetim. Čovjek može ljubiti Boga samo u Duhu Svetom. Ta ljubav živi iz vjere i poslušnosti Božjoj Riječi. "Ako me tko ljubi, čuvat će moju riječ! Bit grijeha je neposlušnost Bogu, odbacivanje istine, odbijanje Duha Svetoga. Na to jasno i čvrsto upozorava apostol Pavao Rimljanec: "Da, oni koji žive po tijelu, teže za onim što je tjelesno; a koji po Duhu, za onim što je Duhovno: težnja je tijela smrt, a težnja Duha život i mir... A nema li tko Duha Kristova, taj nije njegov... Svi koje vodi Duh Božji, sinovi su Božji" (Rim 8,5-6;9; 14). Sloboda je naša baš u tome da "ne živimo po tijelu, nego po Duhu" (Rim 8,4); sloboda nije nipošto u tome da činimo što nam se prohtije, nego da svoju volju uskladimo s Istinom. Duh Sveti je Duh Istine, kaže Isus (usp. Iv 14,17), "a gdje je Duh Gospodnji, ondje je sloboda" (2 Kor 3,17).

Duh Sveti je odgojitelj sinova Božjih i kćeri Božjih. Iznutra ih odgaja, oblikuje, kleše svojim darovima da ih kao "živo kamenje" ugrađuje u duhovni Dom (usp. 1 Pt 2,5), u Božju građevinu (usp. 1 Kor 3,9) – Crkvu.

Crkva, rođena iz vode i Duha Svetoga (usp. Iv 3,5), bit će "bez ljage i nabora..., sveta i neporočna" (usp. Ef 5,27) konačno u slavi. Na ovom svijetu grijeh se u njoj uvijek pojavljuje kao prodor Zloga i zla u njezino tkivo kroz neposlušnost i otpor Duhu Svetom. Zato je apostol Pavao opominjao Efežane: "I ne žalostite Duha Svetoga, Božjega, kojim ste opečaćeni za Dan otkupljenja"! (Ef 4, 30).

Mi biskupi, svećenici, redovnici i redovnice – osobe duhovnog poziva – moramo na poseban način biti svjesni svoje odgovornosti za svetost otajstvenog Tijela Kristova, za vjerodostojnost Crkve u svijetu. Mi svojom poslušnošću Duhu Svetom možemo biti zaista blagoslov za Crkvu i za cijeli narod. Ako grijeh nas osvoji, ako mislimo i djelujemo mentalitetom svijeta, postajemo tumor u Tijelu Kristovu; tada Crkvi prijete metastaze zla. Nije li tu muka Crkve kroz cijelu povijest? Nije bez razloga sveti Pavao pisao Galaćanima: "Hoću reći: po Duhu živite pa nećete ugadati požudi tijela!" (Gal 5,16).

Duh Sveti je graditelj Crkve u jedinstvu vjere, nade i ljubavi. On je Duh zajedništva. On nas sve povezuje u jedno Tijelo. On nas ucjepljuje u Sina da budemo sinovi i kćeri, braća i sestre, da svi kličemo: "Abba! Oče!"

To zajedništvo ranjava svaka zabluda, mržnja, zavist, nepravda, prkos, sablazan, krivi sudovi i lažne optužbe. To znači žalostiti Duha Svetoga, razdirati jedinstvo Crkve u njoj samoj.

To znači da srce još nije promijenjeno, da unutarnji čovjek nije oslobođen. Razmatranje o Duhu Svetom mora nas dovesti u našu vlastitu savjest da ispitamo sve svoje odnose. Duh Sveti mijenja lice zemlje u čovjeku. Apostol je Pavao pisac Efežanima: "Podnosite jedni druge u ljubavi; trudite se sačuvati jedinstvo Duha svezom mira! Jedno tijelo i jedan Duh – kao što ste pozvani na jednu nadu svog poziva!" (Ef 4,2–4). To su oni plodovi Duha iz Poslanice Galaćanima: "Plod je pak Duha: ljubav, radost, mir, velikodušnost, uslužnost, dobrotu, vjernost, blagost, uzdržljivost" (Gal 5,22–23). Eto točaka za ispit savjesti. Treba napomenuti da Duh Sveti gradi zajedništvo Crkve kroz hijerarhijsku strukturu Crkve, od Isusa Krista ustanovljenu. "Tko vas sluša, mene sluša! Tko vas prezire, mene prezire!"

Samo Duh Sveti može učiniti privrženima jedne drugima od vjernika do Pape. On je Ljubav, Mir i Radost.

On nas povezuje i s nebeskom Crkvom On je životvorna povezanost općinstva svetih.

U ovoj Marijinoj godini razmislimo i to da nas Duh Sveti povezuje s Marijom. Duh Sveti je u Mariji ostvario djevičansko majčinstvo da i Crkvi bude Majka. Predati se njoj, povjeriti se, posvetiti se njoj znači usvojiti njezino predanje Bogu, njezinu poslušnost, njezinu otvorenost Duhu Svetom da on u nama stvara svoju umjetninu – sliku Božju. Učinimo to zajedno sa svojim vjernicima u ovoj Marijinoj godini s iskrenim uvjerenjem.

Duh Sveti sigurno želi učvrstiti našu povezanost s onim koji je Isusu u zemaljskom životu bio posebno bliz i drag. To je sveti Josip, muž pravedan (usp. Mt 1,19). Na poticaj zagrebačkog biskupa Martina Borkovića prije tristo godina, ondašnji službeni predstavnici hrvatskog naroda izabrali su svetog Josipa za posebnog zaštitnika naroda i domovine. Potvrdimo i mi taj izbor njegujući iskrenu pobožnost prema svetom Josipu. Neka bude zaštitnik i nama u ove dane ne malih poteškoća za Crkvu i narod. Duša svetog Josipa, kao i duša Bezgrešne, remek–djelo su Duha Svetoga.

Na svršetku stavio bih vam svima, braćo i sestre, prijedlog da usvojite jednu odluku danas: svakog dana uputimo barem kratku molitvu, ali iz dubine duše, Duhu Svetomu.

Suvremeni teolog Yves Congar u svom djelu o Duhu Svetom donosi molitvu Simeona Teologa Duhu Svetom:

"Dođi, Svjetlo istinito!... Dođi, skrivena Tajno! Dođi, neusporedivo Bogatstvo!... Dođi, Neizrecivi!... Dođi, Čeznjo svih onih koji žedaju za spasenjem!... Ti dolaziš k nama koji ležimo u bijedi, a tvoj je Šator iznad svih nebesa... Dođi, Radosti bez kraja!... Dođi, Utjeho moje siromašne duše! Dođi, Radosti, Slavo, moja vječna Milino!" (ib., str. 248) Amen!